

Éire

Ó oileán go hoileán

Maria Antonietta Saracino

I, Ulysses an teideal a thug Altiero Spinelli ar chuid a haon dá chuid scríbhinní dírbheathaisnéiseacha, *Come ho tentato di diventare saggio (Conas a d'fhéach mé dul in eagna)*, a foilsíodh tar éis a bháis i 1984. Ar ndóigh ba Ulysses an t-ainm cleite a roghnaigh Spinelli dó féin nuair a chuaigh sé leis an bPáirtí Cumannach. Ulysses, as an laoch fáin a spreag a chomrádaithe, i bhfocail Dante, “Breathnaigh as a dtáinig sibh: ní dhearnadh sibh le maireachtáil mar ainmhithe ach chun suáilce agus eolas a lorg”; ach as ainm laoch an tsárshaothair freisin a bhí scríofa ag duine de na scríbhneoirí Éireannacha is cáiliúla, James Joyce. Cosúil le Joyce, a chaith blianta múnlaithreacha a shaoil ar oileán, ba ar oileán bídeach sa Mhuir Thoirian idir 1941 agus 1942 a scríobh Altiero Spinelli an *Forógra Ventotene* a chuirtear i láthair anseo ina chéad aistriúchán Gaeilge. Tá an téacs lán de phaisean sibhialta agus polaitiúil agus scríobhtar é i bprós saibhir líofa na hIodáilise. Tá díograis sa teanga a úsáidtear, agus shílfeadh duine gur ghlac na húdair toin níos fuaimní, níos soiléire mar gheall ar na dálaí agus na teorainneacha fisiceacha a gearradh orthu - intleachtóirí ach polaiteoirí iorghalacha freisin - chun iad féin a chur in iúl. Tá sé ar nós go raibh siad ag iarraidh brí níos tréine a thabhairt dá gcuid focal agus do shubstaint a gcuid smaointe de réir mar a d'éirigh siad seo ina dtionscadal ollmhór fadradharcach, go díreach ar oileán Ventotene. Díríonn sé ar an todhchaí, ní amháin ar thodhchaí na hIodáile ach ar thodhchaí iomlán na hEorpa, agus tagairtí cuí fairsinge don chuid eile den domhan. Réamhfheiceann sé giniúint Chónaidhm na hEorpa neamhspleách ó mhórchéannas le hairgeadra aonair agus gan aon taraifí custaim, le saoirse gluaiseachta dá saoránaigh agus le haon pholasaí eachtrach amháin: an Eoraip mar áit céileachais shibhialta do shaoránaigh seachas uirlis i lámha dhaoine eile.

Seasca bliain ina dhiaidh sin, is ábhar iontais fós an forógra mar gheall ar a fhadradharcacht agus as an tsoiléire lena ndéanann sé na fadhbanna amach roimh ré atá os ar gcomhair agus os comhair an domhain sa lá atá inniu ann. Cuireann brí na dtionascálaí úsáidtear le cur síos ar an domhan iontas orainn, mar is toin an fhocail labhartha iad. In ainneoin an fhíorais gur téacs scríofa atá ann, cuireann cumhacht mhacalla na béalaireachta - fuinneamh an ghutha - iontas orainn. Mar tá fuinneamh a bhaineann le ‘smaointeoireacht i gcomhar’ ag an

bhForógra seo - neamhchosúil le doiciméad níos cáiliúil Marx agus Engels de 1848, ar scríobhadh ar oileán freisin é, agus a bhí ina inspioráid don doiciméad Iodáileach, de réir na staraith; tugann sé toradh chomhthionscadal na trí intleachtóirí móra ar scríobh siad é dúinn ach tugann sé na toin gutha éagsúla dúinn freisin.

Do scoláire an chultúir pholaitiúil, agus an chaidrimh idir-chultúrtha go ginearálta, spreagann roinnt de na saincheistanna a ardaíonn an *Forógra Ventotene* smaointeoireacht ar leith. Cé go dtugann sé bunús le misneach na Breataine Móire le linn an chogaidh, ní dhéanann an téacs dearmad ar ábharthacht cheist na hÉireann ná ar cheist chosaint na mionlach; réamhfheiceann sé ceist neamhspleáchais na hIndia agus machnaíonn sé ar fhaillí na móriarrachtaí coilíneacha. Agus ag tosú le buille mór na ndlíthe ciníocha a tugadh isteach san Iodáil ag na Faisistithe i 1938, machnaíonn sé ar bhaois an chiníochais agus ar an dúil le forlámhas atá intuigthe san impiriúlachas. Cuireann sé síos ar shamhail an domhandaithe, de réir chiall iomlán an fhocail, is é sin an domhan mar oidhreacht an chine dhaonna iomláin: ‘Mar gheall ar idirspleáchas eacnamaíoch domhanda, is é an spás cónaithe a theastaíonn anois ó chine ar bith atá ag iarraidh caighdeán maireachtála a choinneáil ar aon dul le sibhialtacht na linne seo ná an domhan iomlán’.

Tá dhá chuspóir ag an aistriúchán seo, agus an téacs seo á chur ar fáil do lucht léitheoireachta na Gaeilge. Is é an chéad cheann, agus is amhlaidh i gcónaí a bhíonn maidir le téacsanna atá imigéiniúil de réir ama, ná é a dhéanamh níos inrochtana do léitheoir na haimsire seo, a labhraíonn teanga dhifriúil agus a chónaíonn i gcultúr difriúil, agus a éascaíocht léimh a choimeád; is léir go n-úsáideann an téacs foclóir ársa agus tá sainréim rud beag foirmiúil aige, agus go leor samplaí de theanga mheafarach. Is é an dara cuspóir den aistriúchán ná an Iodáilis choimpléascach ina bhfuil sé scríofa, agus ina bhfuil a lán fochlúsal fada, a chur in oiriúint le teanga mar an Ghaeilge, nach bhfuil ina teanga oifigiúil den Aontas Eorpach fós, ach atá á húsáid faoi láthair ag an gCúirt Bhreithiúnais Eorpach.

Is comhartha fosta é an chéad aistriúchán Gaeilge den *Fhorógra Ventotene* den spéis sa téacs seo atá ag dul i méid agus sa scéala a chuireann sé in iúl agus tá sé mar aidhm aige an *Forógra* a chur ar fáil do lucht léitheoireachta níos leithne. Is toradh an aistriúchán ar thionscnamh institiúideach. Ghlac an Réigiún Lazio leis an *bhForógra Ventotene* mar chuid dá Reacht agus i gcomhar le hOllscoil na Róimhe ‘La Sapienza’ tá aistriúchán an téacs go gach teanga an Aontais Eorpaigh agus go Gaeilge á chur chun cinn aige. Céad bliain tar éis breith Altiero Spinelli, an duine a bhí ina inspioráid leis, tá an *Forógra* ar thús cadhnaíochta inár n-institiúidí agus inár n-ollscoileanna, i leabhair staire agus i

gcuasaigh liteartha freisin. Léann muid é agus déanann muid staidéar air ní hamháin mar gheall ar a ábhar polaitiúil agus sibhialta, ach mar dhoiciméad liteartha agus daonna de thábhacht eisceachtúil.

Brollach

Eugenio Colorni (an Róimh 1944)

Ceapadh agus scríobhadh na doiciméid seo ar Oileán Ventotene idir 1941 agus 1942. Sa timpeallacht neamhchoitianta seo, i ngreim an smachta is déine, agus muid ag streachailt chun gach blúire faisnéise a fháil, agus éadóchasach le taimhe éigeantach agus inní orainn mar gheall ar ár saoradh a bhí le teacht, thosaigh daoine againn athbhreithniú a dhéanamh ar na fadhbanna go léir a bhí ina spreagadh le gníomhartha san am a chuaigh thart agus ar an dearcadh a glacadh i leith na streachailte.

Mar gheall ar an achar eadrainn féin agus gníomhaíocht pholaitiúil iarbhrí bhí tuairimí níos scoite againn, agus mar gheall air sin rinne muid athbhreithniú ar sheasaimh thraidisiúnta, agus d'fhéach muid cúiseanna le hearráidí san am a bhí caite a shainaithint ní amháin maidir le hearráidí teicniúla na hoirbheartaíochta pairlimintí nó réabhlóidí nó i gcás a bhí 'neamhaibí' go ginearálta ach maidir leis an easnamh ar an gcur chuige foriomlán agus an fíoras go gcuireadh an streachailt i bhfeidhm de réir na scoilteanna traidisiúnta agus le haird róbheag á tabhairt do ghnéithe nua a bhí ag sainiú an domhain as úire.

Agus muid ag ullmhú chun an cath mór ar tí tarlú a throid, mhothaigh muid go raibh sé riachtanach ní hamháin na hearráidí san am a chuaigh thart a choigeartú ach chun téarmaí na faidhbe polaitiúla a shainiú as úire, tar éis réamhthuairimí foirceadlacha agus miotais an pháirtí a chur ónar n-intinní.

Agus sin mar a tharla sé, maidir le cuid againn, gur tháinig muid chun an smaoineamh lárnach den chomhbhréagnú eisintiúil sin a fhorbairt, rud a bhí freagrach as géarchéimeanna, cogai, angar agus as an dúshaothrú a dhéanann leatrom ar ár sochaí: agus is é an rud a bhí sa chomhbhréagnú seo ná na stáit cheannasacha leithleacha ó thaobh geografaíochta, ó thaobh eacnamaíochta agus ó thaobh a n-arm a bhí ann, stáit a bhreathnaigh stáit eile mar choimhlinteoirí, agus gach stát acu ag maireachtáil i gcomh-riocht buan de *bellum omnium contra omnes*. Breathnaíodh go raibh an smaoineamh seo nuálaíoch san am sin agus sa chomhthéacs ina bhforbraíodh é, cé nach raibh sé nua *per se*, agus tá roinnt fáthanna leis sin:

1) Sa chéad dul síos, breathnaíonn na páirtithe polaitiúla forchéimnithe uile ar an réiteach idirnáisiúntach, rud atá i bhforógra gach páirtí acu, mar thoradh riachtanach agus intuigthe, ar dhóigh áirithe, ar bhaint amach na spriocanna leagann gach ceann acu amach dóibh féin. Creideann

daonlathaithe go mbeadh sé mar thoradh ar an réimeas a mholann gach ceann acu a bhunú i ngach tír, agus gach teorainn chultúrtha agus mhorálta á tarchéimniú, ná go mbeadh feacht aonadach ann a sheasfadh don bhonn a mheasann siad nach féidir dá éagmais le haghaidh aontas saor na ndaoine, agus na réimsí polaitiúla agus eacnamaíochá san áireamh. Ar an taobh eile de, creideann na Sóisialaithe go mbeadh sé mar thoradh intuigthe ar réimis deachtóra de rialú prólataireach a bhunú sna stáit éagsúla ná go mbunófaí stát comhchoiteann idirnáisiúnta.

Léiríonn anailís ar choincheap nua-aimseartha an stáit agus na leasanna agus mothúcháin uile a chuimsítear ann, áfach, gur féidir le cosúlachtaí idir réimis caidreamh cairdiúil agus comhoibriú idir Stáit a éascú ach nach bhfuil sé cinnte ar dhóigh ar bith go mbeadh aontú uathoibríoch nó forchéimnitheach ina thoradh orthu, chomh fada agus atá leasanna agus mothúcháin chomhchoiteanna ann a shainítear trí aontacht a choinneáil atá cuimsithe laistigh de theorainneacha aonair. Tá a fhios againn ónar dtaithe féin gur féidir le mothúcháin sheobhaineacha agus leasanna cosantacha coimhlint agus iomaíocht a chruthú fiú idir dhá daonlathas; agus níl aon riail ann a luann go gcaithfidh stát saibhir sóisialach a chuid acmhainní a chomhthiomsú le stát sóisialach eile níos boichte, díreach mar gheall go bhfuil siad á rialú ag réimis chomhchosúla.

Dá bhrí sin ní gá go dtagann díothú teorainneacha polaitiúla agus eacnamaíochá idir stáit ó bhunú comhthéacsúil réimis áirithe i ngach stát: is fadhb í *per se* le déileáil léi go leithleach le modhanna saincheaptha. Tá sé fíor nach féidir le duine a bheith ina shóisialaí gan bheith ina idirnáisiúntach ach is fíor é seo ar fhorais idé-eolaíochá seachas ar fhorais aon riachtanais pholaitiúil nó eacnamaíoch agus níl sé intuigthe go mbíonn stát idirnáisiúnta ina thoradh ar bhua sóisialach i stáit aonair.

2) Leagadh béim ar an téis chónaidhmeach go neamhspleách freisin mar ghlacann na páirtithe polaitiúla atá ann go tostach de bharr cleachtaidh agus traidisiúin, mar gheall ar na streachailtí inmheánacha laistigh de gach náisiún, go gcaithfidh an náisiúntáit a bheith ann agus dá bhrí sin breathnaíonn siad ar fhadhbanna an oird idirnáisiúnta mar cheisteanna a bhaineann le “polasaí eachtrach” agus atá le réiteach trí chainéil thaidhleoireachta agus comhaontuithe idir na rialtais éagsúla. I bpáirt is cúis an dearcadh seo leis an gcoincheap thuasluaite agus i bpáirt tagann sé ón gcoincheap céanna, trína leanann comhaontú agus aontas le réimis ar aon intinn i dtíortha eile nuair a fhaightear cumhacht i dtír áirithe, gan aon ghá le streachailt pholaitiúil a dhírítear go sainráite ar an aidhm bheacht seo.

Ach ba é an prionsabal creidimh daingean a bhí ag údair an doiciméid seo ná go gcaithfidh aon duine a shocraíonn chun tabhairt faoi fhadhb an oird

idirnáisiúnta mar phríomhshaincheist na tréimhse stairiúla seo agus a mheasann go bhfuil a réiteach ina bhonn dosheachanta chun na fadhbanna institiúideacha, eacnamaíocha agus sóisialta a dhéanann leatrom ar ár sochaí a réiteach, go gcaithfidh an duine sin breathnú ar gach saincheist de choimhlint pholaitiúil inmheánach agus ar sheasamh na bpáirtithe polaitiúla aonair ón dearcadh seo, fiú maidir le hoirbheartaíocht agus straitéisí na streachailte laethúla atá i gceist.

Tugtar na saincheistanna seo chun solais as úire - ó shaoirsí bunreachtúla go dtí an streachailt idir aicmí, ó phleanáil go gabháil cumhachta agus á feidhmiú - má bhreathnaítear orthu ón bhonn gur ord idirnáisiúnta aontaithe an príomhchuspóir. Ar ndóigh, tagann iompú an-shuntasach ar ionramháil pholaitiúil, ar thabhairt tacaíochta do cheachtar de na fórsaí atá i gceist, agus ar bhéim a chur ar shluaghairm pholaitiúil amháin thar cheann eile, má mheastar an bunchuspóir ná chun cumhacht a ghabháil agus leasuithe saineúla a fhorfheidhmiú i ngach stát aonair ar an taobh amháin nó chun boinn eacnamaíocha, pholaitiúla agus mhorálta a bhunú mar bhunshraith le córas cónaidhmeach a chuimsíonn an ilchríoch iomlán ar an taobh eile.

3) Is í cúis eile a bhí ann, agus b'fhéidir an cúis is tábhachtaí, ná cé go bhfacthas idéal na cónaidhme Eorpaí, mar rédhréacht de chónaidhm dhomhanda, mar útóipe chianda roinnt blianta ó shin, tá cuma ar an scéal anois, ag deireadh an chogaidh seo, go bhfuil sé ina sprioc indéanta, sprioc insroichte beagnach. An trombhogadh daoine spreagtha ag an gcogadh seo i ngach tír a bhí faoi fhorghab háil na Gearmáine, an gá le geilleagar ar tí chliste iomlán a atógáil ar bhonn nua agus le gach fadhb a bhain le teorainneacha polaitiúla, bacainní taraife, mionlaigh eitneacha srl. a athmheasúnú; nádúr an chogaidh seo é féin, agus an ghné náisiúnta go minic faoi scáil na hidé-eolaíochta, nuair a ghéill stáit bheaga agus mheánmhéide cuid mhór dá mórcheannas i bhfabhar stát níos tréine agus nuair a chuir na Faisistithe coincheap an "neamhspleáchais náisiúnta" in ionad "spás maireachtála", ba chóir na rudaí seo a mheas mar fhachtóirí a dhéanann saincheist eagrúchán cónaidhmeach na hEorpa in iarmhairtí an chogaidh níos ábhartha fós.

Is ábhar spéise an tsaincheist d'fhórsaí as gach aicme shóisialta ar chúiseanna eacnamaíocha agus idéalacha araon. Is féidir cur chuige trí idirbheart taidhleoireachta agus ghníomh pobail, trí staidéir a chur chun cinn i measc na n-aicmí oilte agus trí staid de facto na réabhlóide a spreagadh óna mbeidh sé dodhéanta cúlú ansin. Is féidir é a bhaint amach trí thionchar a imirt ar fheidhmeannas na stát buach agus tríd an scéala a scaipeadh i measc na stát briste nach mbeidh siad in ann slánú agus saoirse ó iarmhairtí tubaisteacha an bhriste a fháil ach amháin san Eoraip atá saor agus aontaithe.

Bunaíodh ár nGluaiseacht le haghaidh an chuspóra cheannann céanna seo. Spreagadh muid chun eagraíocht uathrialach a chruthú, agus an cuspóir aici idé na Conaidhme Eorpaí a chur chun cinn mar sprioc indéanta sna blianta go díreach tar éis an chogaidh mar gheall ar thosaíocht agus ró-oirirceas na faidhbe seo thar gach fadhb eile a rachaidh i bhfeidhm orainn go luath amach anseo agus mar gheall ar an eolas cinnte, má ligtear don staid dul ar ais chuig seanphatrúin an náisiúntachais, go gcaillfear an deis go deo, rud a chuirfeadh síocháin agus leas buanmharthanach ár n-ilchríche as an áireamh.

Tá muid lán-eolasach faoi na deacrachtaí atá os ar gcomhair agus faoi chumhacht na bhfórsaí ar mian leo bacainní a chur romhainn, ach creideann muid gur seo an chéad uair a tugadh faoin fhadhb seo mar shaincheist na streachailte polaitiúla agus ní mar idéal cianda éigin ach mar riachtanas práinneach tragóideach.

Mhair ár nGluaiseacht dhá bhliain dheacracha chuige seo mar eagraíocht faoi choim faoi chos ar bolg na bhFaisistithe agus na Naitsithe: tagann ar dtacadóirí ó ghnáthbhaill an ghníomhachais fhrith-fhaisistigh agus creideann siad in úsáid na streachailte faoi airm. D'íoc muid praghas trom na príosúnachta cheana féin ar son na comhchúise: níl muid inár bpáirtí polaitiúil agus níl aon fhonn orainn bheith inár bpáirtí polaitiúil. Mar atá sé ag éirí níos soiléire, tá ár nGluaiseacht ag iarraidh tionchar a imirt ar na páirtithe polaitiúla éagsúla, ní hamháin chun cúis an idirnáisiúnachais a thabhairt sa tulra, ach chomh maith leis sin, chun staid a chruthú trína mbreathnófar gach fadhb pholaitiúil ón bpeirspictíocht seo, ar a bhfuil beagán scrúdaithe déanta go fóill.

Cé go gcuireann muid taighde ar chreatlach institiúideach, eacnamaíoch agus sóisialta na Cónaidhme Eorpaí chun cinn agus cé go nglacann muid páirt ghníomhach sa streachailt chun seo a réadú, agus cúram á ghlacadh againn chun fórsaí báula a shainaithint laistigh de chóras polaitiúil sa todhchaí, ní páirtí polaitiúil atá ionainn mar ní mian linn trácht oifigiúil a dhéanamh ar shonraí institiúideacha ar nós méid na comhsheilbhíochta eacnamaíche, méid na déabhlóide riaracháin srl. srl. atá ina ngnéithe dosheachanta na horgánachta cónaidhmí sa todhchaí. Déantar plé fada ar na fadhbanna uile seo go hoscailte laistigh dár ngluaiseacht agus déantar gach áiteamh polaitiúil a ionadú, ó Chumannachas go Liobrálachas. Ar ndóigh, tá ár mbaill gníomhach i gceann amháin nó eile de na páirtithe forchéimnitheacha agus tá siad go léir aontaithe i gcur chun cinn na mbunphrionsabal de chónaidhm shaor Eorpach, nach mbeidh bunaithe ar aon chineál mórcheannais nó córas ollsmachtach, ach leis an daingne struchtúrach a dhéanann níos mó ná Conradh na Náisiún aisti.

Is féidir na prionsabail seo a achoimriú mar a leanas: aon arm cónaidhmeach singil, aontas airgeadaíochta, bacainní taraife agus srianta imirce

a dhíothú idir stáit sa Chónaidhm, ionadú díreach na saoránach laistigh de thionóil na cónaidhme, aon pholasaí eachtrach amháin.

Sa chéad dá bhliain seo, tá ár nGluaiseacht i mbéal na ngrúpaí frith-fhaisistithe agus páirtithe eile. Gheall cuid acu a dtacaíocht agus a ndea-thoil dúinn go poiblí. D'iarr cuid eile acu orainn comhoibriú a dhéanamh leo ar a bhforógraí. B'fhéidir nach bhfuil sé ró-bhaothdhóchasach le rá go bhfuil sé tuillte dúinn i bpáirt, má bhíonn fadhbanna na Cónaidhme Eorpaí i bpreas faoi choim na hIodáile chomh minic. Leanann ár n-iris, «*L'Unità Europea*», cúrsaí intíre agus idirnáisiúnta go dlúth, agus seasamh iomlán neamhspleách á ghlacadh.

Ní léiríonn na doiciméid seo, atá ina dtoradh ar fhorbairt na smaointe a spreag ár nGluaiseacht, ach tuairimí a n-údar agus níl siad mar ráiteas seasaimh na Gluaiseachta. Níl mar chuspóir acu ach ábhair díospóireachta a mholadh dóibh siúd ar mian leo athbhreithniú a dhéanamh ar fhadhbanna uile na polaitíochta idirnáisiúnta agus eispéiris idé-eolaíochta agus pholaitiúla úrnua, torthaí an taighde is déanaí ar eacnamaíocht agus perspictíochtaí réadúla praiticiúla á gcoinneáil i gcuimhne.

Leanfar leo le taighde breise gan rómhoill. San atmaisféar atá ann faoi láthair, agus an géarghá le gníomhú atá ina spreagadh leis, tá súil againn go mbeidh an-smaointeoireacht mar thoradh orthu agus go measfar iad mar chúnamh soiléir le gníomhú atá ag éirí níos diongbháilte, níos eagnaí agus níos freagrach.

An Ghluaiseacht Iodáileach do Chónaidhm na hEorpa
An Róimh, 22ú Eanáir 1944

Ar Mhaithe leis an Eoraip Shaor Aontaithe Dreacht-Fhorógra

Altiero Spinelli - Ernesto Rossi

I. Géarchéim shibhialtacht na linne seo

Thogh sibhialtacht na linne seo prionsabal na saoirse mar a bunshraith, trí nach féidir leis an duine a bheith ina uirlis i lámha daoine eile, ach ionad neamhspleách na beatha. Agus ag gníomhú de réir an chóid seo, tá gach gné na sochaí nach léiríonn an prionsabal seo anois faoi scrúdú, cuid de thriail mhór stairiúil.

1) Tugadh an ceart cothrom do gach náisiún iad féin a eagrú i stáit neamhspleácha. Iarradh ar gach cine, agus iad sainithe de réir a ghnéithe eitneacha, geografaíochta, teangeolaíochta agus stairiúla, an ionstraim is fóirsteanaí dá gcuid riachtanas a fháil laistigh den eagrúchán stáit a cruthaíodh go sainiúil dóibh de réir a gcoincheapa féin de chúrsaí polaitiúla, gan aon tionchar seachtrach. Ba dhreasacht chumhachtach do dhul chun cinn ná idéolaíocht an neamhspleáchais náisiúnta. Chuidigh sé le braistint na dlúthpháirtíochta in éadan chos ar bolg coimhthíoch a chur in áit an pharóisteachais bheagintinnigh. Bhain sé an chuid is mó de na constaicí a chuir bacainní roimh shaorghluaiseacht daoine agus earraí. Chuir sé institiúidí agus córais na ndaonraí níos forbartha ar fáil do dhaonraí beagfhorbartha, laistigh de theorainneacha gach stáit nua. Ach laistigh den idé-eolaíocht seo, áfach, bhí máthair an impiriúlachais chaipitlíoch a d'fhás agus a d'fhorbair le linn ar nglúine, a raibh stáit ollsmachtacha agus briseadh amach cogaí domhanda ina dtoradh air.

Ní mheastar an náisiún níos mó mar thoradh stairiúil de chómhaireachtáil idir daoine a bhfuil comhchuibhiú níos mó bainte amach acu ina

nósmhaireachtaí agus a n-ardaidhmeanna, trí phróiseas fada, agus a bhreathnaíonn ar a stát mar an dóigh is éifeachtaí chun an saol comhchoiteann a eagrú i gcomhthéacs na sochaí daonna iomlán: i ndáiríre, tá sé anois ina aonán diaga, orgánacht a bhfuil a maireachtaíl agus forbairt féin mar phríomhchúraim aici, gan aon mhachnamh ar an dochar a dhéanfaí do dhaoine eile. Is é an rud a tháinig as mórcheannas absalóideach na stát seo ná an fonn chun ceannas a ghabháil ar a chéile, ós rud é go mothaíonn siad faoi bhagairt ag a neart, agus creideann gach stát go bhfuil gá acu le críocha níos mó mar chuid dá “spás maireachtaíla” chun a gceart ar shaorghluaiseacht agus neamhthuilleamaíocht a ráthú, gan an gá le bheith ag brath ar dhaoine eile. Is í an t-aon dóigh chun an fonn forlámhais seo a shásamh na trí mhórcheannas an stáit is mó thar na fo-stáit eile.

Mar thoradh air seo, d’iompáigh an stát ó bheith ina chaomhnóir ar shaoirse a saoránach le bheith ina mháistir a bhfuil a ghéillsinigh curtha i ndaoirse aige, agus a bhfuil gach cumas ar a réir aige chun iad a dhéanamh chomh éifeachtach agus is féidir ó thaobh cogaidh de. Fiú i dtréimhsí síochána, a measadh mar shosanna ina ndéantar ullmhúchán le haghaidh cogáí dosheachanta ina dhiaidh sin, tá smacht ag cuspóirí na haicme míleata i go leor tíortha anois thar cuspóirí an daonra shibhialta, rud a dhéanann saorchórais pholaitiúla deacair le hoibriú. Is é príomhchuspóir an oideachais, an taighde eolaíoch, an tionscail agus an riaracháin anois ná neart míleata an náisiúin a mhéadú. Níl aon úsáid ag máithreacha ach chun saighdiúirí a tháirgeadh agus dá bhrí sin bronntar duaiseanna orthu sa dóigh chéanna agus a bhronntar ar ainmhithe torthúla ag seónna talmhaíochta. Tugtar oiliúint ar pháistí ó aois óg airm a láimhseáil agus cuirtear fuath ina gcroí i gcoinne eachtrannach. Níl aon saoirse aonair ann ós rud é go bhfuil páirt ag gach duine sa chóras míleata agus déantar iad a earcú i gcónaí le haghaidh seirbhíse náisiúnta. Cuireann cogadh leanúnach ar mhuintir chogaidh brú ar fhir a dteaghlaigh, a jabanna, a maoin a thréigeadh agus fiú a saoil féin a íobairt ar son luachanna nach dtuigeann duine ar bith go fírinneach. Scriostar torthaí fiche nó tríocha bliain d’iarrachtaí an leas coiteann a mhéadú i gcúpla lá.

Is iad na stáit ollsmachtacha a chomhaontaigh na fórsaí uile sa dóigh is comhtháite, tríd an gcéim is airde de lárú agus d’átarcacht agus sa dóigh sin chruthaigh siad gur iadsan na comhlachtaí is oiriúnaí do thimpeallacht idirnáisiúnta na linne seo. Chomh luath agus a ghlacann náisiún amháin céim i dtreo cineál ollsmachtachais níos follasaí leanfaidh na náisiúin eile ina dhiaidh, ag sraonadh leo sa mharbhshruith mar gheall ar a dtoil maireachtaíla.

2) Socraíodh ar cheart cothrom gach saoránaigh le cur le sainmhíniú thoil an stáit. Bhí an ceart seo in ainm a bheith ina shintéis ar riachtanais eacnamaíochta agus idé-eolaíochta athraitheacha na n-aicmí sóisialta a

dhearbhaítear gan bhac. Mar gheall ar an gcineál eagrúcháin pholaitiúil seo bhí sé indéanta cuid mhór de na héagóracha a thiomnaigh iar-réimis a choigeartú nó a mhaolú. Ach d'éirigh sé níos deacra na hiarphribhléidí seo a chosaint agus san am céanna córas ionadaíoch a choinneáil, mar gheall ar fhorbairtí mar shaoirse an phreasa, saoirse tionóil agus síneadh leanúnach na vótála comhchoiteann.

De réir a chéile d'fhoghlaim siad siúd a cuireadh as oidhreacht chun na huirlisí seo a úsáid chun ionsaí a lainseáil ar chearta faighte na n-aicmí gustalacha. Bhí dleacht ar ioncam agus ar oidhreachtaí neamhthuillte, bandaí cánach níos airde ar rachmas níos mó, díolúintí cánach ar ioncaim ísle agus ar earraí ríthábhachtacha, oideachas poiblí saor, caiteachas méadaithe ar shlándaíl shóisialta agus ar árachas, leasuithe chóras na talún agus sábháilteacht tionsclaíoch, bhí na rudaí seo ina mbagairt do na haicmí gustalacha ina ndúnfoirt dhaingnithe.

Ní raibh na haicmí gustalacha féin a thug tacaíocht do chearta polaitiúla cothroma, sásta go n-úsáidfeadh na haicmí díothacha iad chun comhionannas *de facto* a bhaint amach ina mbeadh fíorghné na saoirse iarbhír ann. Nuair a d'éirigh an bhagairt seo róthromchúiseach ag deireadh an Chéad Chogadh Domhanda, bhí sé nádúrtha go gcuirfeadh na haicmí gustalacha seo fáilte agus tacaíocht roimh na deachtóireachtaí nuíosacha a bhain na hairm dhleathacha as lámha a gcéilí comhraic.

Ina theannta sin, cruthaíodh grúpaí baincéireachta agus tionsclaíocha ollmhóra agus ceardchumainn le hairm iomlána d'oibrithe faoin mbratach céanna - grúpaí agus ceardchumainn a chuir brú ar rialtais polasaithe a cheapadh a dhéanadh a leasanna sainiúla a chosaint sa dóigh is fearr - agus bhí bagairt ann go laghdófaí an stát ina shraith feod eacnamaíoch, gach ceann acu go dubh i gcoinne a chéile. Chun an pobal i gcoitinne a dhúshaothrú sa dóigh is fearr, ghlac na grúpaí seo leis an gcóras liobrálachdhaonlathach mar a n-uirlis agus sa dóigh sin bhain siad an bonn dá ardcháil go dtí go raibh an áitiús ann nárbh fhéidir na coinbhleachtaí leasa a réiteach nach raibh na hinstiúidí polaitiúla a bhí ann ábalta a shrianadh ach i stát ollsmachtach.

Ar ndóigh, ina dhiaidh sin, rinne na réimis ollsmachtacha suíomh foriomlán na gcatagóirí sóisialta éagsúla a chomhdhlúthú ag na leibhéil a bhí bainte amach ag gach ceann acu agus chuir siad bacainn roimh gach caoi dhlíthiúil le hathruithe breise a dhéanamh don *status quo* trí úsáid rialú na bpóilíní thar gach gné den saol sibhialta agus trí na heasaontóirí a chur faoi chois le foréigean. Ráthaigh na rudaí uile seo gur mhair aicme iomlán seadánach de thiarnaí talúin neamhchónaitheacha agus cíosaithe agus ba é an t-aon chúnamh a rinne siad le táirgeacht shóisialta ná na cúpóin a ghearradh óna mbannaí. Chuir sé todhchaí na monaplaithe agus slabhra na gcuideachtaí a

dhúshaothraíonn a gcustaiméirí in áirithe, agus mar gheall air seo d'ímigh coigiltis na n-infheisteoirí mionscála ar neamhní. Neartaigh sé na plútaaráit, agus iad faoi choim, a bhfuil focal sa chúirt acu leis na polaiteoirí chun meaisín an stáit a oibriú ar a sochar eisiatach féin, ar scáth leasanna náisiúnta níos airde a bhaint amach. Caomhnaíodh saibhris ollmhóra an dreama bhig in éineacht le bochtaineacht na coitiantachta, a coinníodh amach ó thaitneamh a bhaint as torthaí chultúr na linne seo. Agus dá bhrí sin caomhnaítear réimeas eacnamaíoch go suntasach ina ndírítear na hacmhainní ábharacha agus an lucht saothair, nach mór dóibh a úsáid chun freastal ar bhunriachtanais le haghaidh fuinnimh daonna ríthábhachtacha a fhorbairt, ar mhianta go huile éadairbheacha aon duine atá in ann an praghas is airde a íoc. Is réimeas eacnamaíoch é ina ndéantar cumhacht an airgid a bhuanú laistigh den aicme chéanna, mar gheall ar cheart na hoidhreachta, a éiríonn ina phribhléid nach bhfuil aon bhaint aici le luach sóisialta na seirbhísí a thairgtear iarbhír agus nuair atá raon na ndeiseanna don phrólátaireacht chomh teoranta go mbíonn brú ar oibrithe go minic géilleadh don dúshaothrú ag cibé duine a thairgeann aon chineál fostaíochta dóibh.

D'fhonn aicmí an lucht oibre a choinneáil síos agus géilliúil, athraíodh na ceardchumainn ó eagraíochtaí neamhspleácha na streachailte, a raibh iontaoibh a mball ag a gceannairí, go comhlachtaí le haghaidh faireachas na bpóilíní arna reáchtáil ag fostaithe a roghnaítear ag an aicme cheannais agus atá freagrach dóibhsean amháin. Tá aon fheabhsuithe ar an réimeas eacnamaíoch seo deachtaithe i gcónaí ag seiftiúlacht mhíleata amháin atá cumaiscthe le hardaidhmeanna frithghníomhacha na n-aicmí gustalacha chun na stáit ollsmachtacha seo a chruthú agus a chomhdhlúthú.

Dearbhaíodh luach buan an chur chuige chriticiúil in éadan an dogmachais údarásaíoch. Ba cheart go ndearnadh gach dearbhú a chruthú nó a chur ar neamhní. Tá mórghníomhartha i ngach réimse ár sochaí ina dtoradh ar an gcríochnúlacht atá ina bunús leis an bpeirspictíocht oscailte seo. Ach níor sheas an tsaoirse spioradálta seo in aghaidh na géarchéime a chruthaigh na Stáit ollsmachtacha. De réir a chéile tá dogmaí nua atá le glacadh trí ghníomh creidimh nó trí fhimíneacht ag dul i gceannas i ngach réimse eolais.

Cé nach bhfuil aon duine in ann 'cine' a shainiú, agus léiríonn an tuiscint is gainne ar stair áiféis an choincheapa féin, iarrtar ar fhíseolaithe a chreidiúint, a thaispeáint agus a chur ina luí ar dhaoine eile gur le cine áirithe iad, go simplí de bhrí go bhfuil an miotas seo de dhíth ar an impiriúlachas chun fuath agus bróid a spreagadh i measc na coitiantachta. Caithfidh coincheapa is soiléire na heolaíochta a bheith ina rudaí gráiniúla mar gheall air sin agus dá bhrí sin ligtear do pholasaí átarcach agus chomhardú na trádála chomh maith le roghanna eile an mharsantachais a bheith léirithe mar fhorbairtí suntasacha

nua. Mar gheall ar neamhspleáchas eacnamaíoch domhanda, is é an spás maireachtála a theastaíonn ó phobal a bhfuil caighdeán maireachtála ar aon dul le sibhialtacht na linne seo de dhíth orthu ná an domhan iomlán. Ach cruthaíodh bréageolaíocht na geopholaitíochta agus an rún aici bailíocht theoric an spáis maireachtála a chruthú agus scáth teoriciúil a sholáthar do chur faoi chois an impiriúlachais.

Falsaítear fíricí stairiúla ríthábhachtacha, ar mhaithe leis an aicme cheannais. Glantar aon oibreacha a mheastar neamhortadocsach ó leabharlanna agus siopaí leabhar, Bagraíonn scáileanna an diamhróireachais chun an spiorad daonna a phlúchadh arís eile. Baineadh an bonn d'eitic shóisialta féin na saoirse agus an chomhionannais. Ní mheastar fir mar shaoránaigh shaora níos mó atá in ann brath ar an stát chun a spriocanna comhchoiteanna a bhaint amach. Is seirbhísigh an stáit iad anois, agus is é an stát a shainíonn a spriocanna, agus is léir gur toil an stáit toil na ndaoine a bhfuil an chumhacht á húsáid acu. Níl fir ina ngéillsinigh a thuilleadh ina gceart féin, ach tá siad eagraithe go cliarlathach agus cuirtear brú orthu umhlú do na húdarais ar a bhfuil ceannaire i gceannas a ndéantar dia beag de go hiomchuí. As a luathreach féin, beirtear an réimeas ceast-bhunaithe, chomh rómhástriúil agus a bhí sé riamh.

Tar éis an bua a bhaint amach i roinnt tíortha, faoi dheireadh tá neart imleor faighte ag an tsibhialtacht fhrithghníomhach ollsmachtach seo i nGearmáin na Naitsithe le dul ar aghaidh chuig a conclúid loighciúil. Tar éis ullmhúchán cúramach a dhéanamh, agus iomaíochtaí, féinspéis agus doibrántacht daoine eile a dhúshaothrú go dána agus gan scrupall, agus stáit vasáilleacha Eorpacha eile ag sraonadh leo ina ndiaidh - agus an Iodáil ar thosach - agus iad féin á gceangail don tSeapáin, a bhfuil pleananna coibhéiseacha aici san Áise, chuir siad tús lena bhfeachtas chos ar bolg agus ceannais. Léireodh a mbua comhdhlúthú deifnídeach an ollsmachtais sa domhan. Dhéanfaí gach ceann dá thréithe a ghéarú tharr na bearta, agus dhéanfaí fórsaí forchéimnitheacha a dhaoradh chun páirt an fhreasúra dhiúltaigh a ghlacadh le blianta móra le teacht.

Tugann díomas traidisiúnta agus líne crua aicme mhíleata na Gearmáine léiriú dúinn faoi chruth a ceannais dá mbeadh bua aici sa chogadh. B'fhéidir go gcuirfeadh an Ghearmáin bhuach craiceann na flaithiúlachta ar a seasamh i leith daonraí eile na hEorpa, agus meas á thabhairt go foirmeálta ar a gcríocha agus institiúidí polaitiúla, agus sa dóigh sin rialódh siad trí mhaoithneachas tírghrácha bréagacha na ndaoine sin a shásamh a chuireann praghas níos airde ar dhath bhrat na teorann agus ar náisiúntacht na bpríomhpholaitoirí ná ar chaidreamh cumhachta agus ar fhíorghnó institiúidí an stáit. Cibé craiceann a chuirfí uirthi, ní bheadh ach aon réadúlacht ann agus is í sin sochaí a roinnfí idir Spartaigh agus Héalótaí uair amháin eile.

Bheadh comhréiteach idir na grúpaí freasúracha féin ina chéim chun cinn don ollsmachtas mar chuirfí brú ar gach tír nach raibh faoi fhorghabháil na Gearmáine na cineálacha eagrúcháin pholaitiúil ceannann céanna a ghlacadh chun iad féin a ullmhú d'athnuachan na cogaíochta.

Cé gur leag Gearmáin Hitler na stáit níos lú ceann i ndiaidh a chéile, chuir a cuid gníomhaíochtaí iallach ar fórsaí atá ag éirí níos cumhachtaí dul isteach sa choimhlint. De bharr troid misniúil na Breataine Móire, fiú ag an uair ba chriticiúil nuair a bhí sí léi féin i gcoinne an namhaid, bhí ar na Gearmánaigh dul i ngleic le cur i gcoinne gaisciúil Airm na Rúise, rud a thug a ndóthain ama do Mheiriceá chun a cuid acmhainní táirgthe a chruinniú le chéile. Tá nasc dlúth ag an gcomhrac seo i gcoinne impiriúlachas na Gearmáine agus comhrac na Síneach i gcoinne impiriúlachas na Seapáine.

Tá líon ollmhór fir agus saibhreas mór cheana féin i gcoinne na cumhachtaí ollsmachtacha, a bhfuil barr a gcumhachtaí bainte amach acu agus nach féidir ach dul i léig de réir a chéile anois. Tá na dúshláin is deacra sáraithe cheana féin ag na fórsaí atá á chur in aghaidh, ar an lámh eile, agus iad ag dul i neart.

Le gach lá a théann thart, músclaíonn iarracht chogaidh na gComhghuaillithe mian na saoirse fiú amháin sna tíortha a ghéill faoi fhoréigean agus a chaill a mbealach faoi bhrú an bhuille. Mhúscaíl sé mian na saoirse fiú amháin i measc daonra i dtíortha na hÁise a thuigeann gur tarraingíodh isteach i gcás gan dóchas, gan fáth ar bith leis ach chun santú cumhachta a rialaitheoirí a shásamh.

Tá deireadh tagtha leis an bpróiseas mall, inar lig líon ollmhór fear don réimeas nua iad a mhúnlú go ceansa, a fuair cleachtach air agus a chabhraigh chun é a dhaingniú dá bharr, agus tá tús curtha leis an bhfrithphróiseas. Tugann an tonn ollmhór seo, atá ag borradh de réir a chéile, le chéile na fórsaí forchéimnitheacha, na codanna níos éagnaithe d'áicme an lucht oibre nach bhfuil faoi smacht ag sceimhle nó plámás uaimhianta chun saol níos fearr a bheith acu, na hintleachtóirí níos grinne, ar rud gránna leo an díghrádú a leagtar ar an intleacht, fiontraithe, atá réidh dúshláin nua a thabhairt orthu féin, atá ag iarraidh a bheith saor ón rómhaorlathas sriantach agus ón átarcacht náisiúnta, agus, ar deireadh, iad siúd nach bhfuil a fhios acu conas géilleadh roimh náiriú an daoirse de bhar mothúchán den dínit atá iontu ó dhúchas.

Tá slánú ár sibhialtacha ar iontaoibh na bhfórsaí sin ar fad anois.

II. Cúraimí iarchogaidh. Aontacht Eorpach

Ní dhéanfaí atheagrú ar an Eoraip i gcomhréir lenár idéal den sibhialtacht go huathoibríoch i ndiaidh an Ghearmáin a chloí áfach. Sa tréimhse ghearr ach

tréan den ghéarchéim ghinearálta (leis na stáit briste brúite agus na daoine ag fanacht go himníoch ar theachtaireacht nua, cosúil le hábhar solúbtha, dóiteach, leáite, atá réidh chun foirmeacha nua a ghlacadh chucu féin faoi threoir idirnáisiúnaithe dáiríre), déanfaidh na haicmí a raibh na pribhléidí ba mhó acu faoi na seanchórais náisiúnta iarracht, go calaoiseach nó le foreígean, chun tonn na mothúchán agus na bpaisean idirnáisiúnach a mhaolú agus cuirfidh siad mar dhea leis na seaninstitiúidí stáit a athdhéanamh. Agus is dócha go ndéanfaidh ceannairí na Breataine, in éindí leis na Meiriceánaigh b'fhéidir, iarracht dul sa treo seo, chun beartas de chóimheá na cumhachta a aischur, chun leasa láithreach a nimpireachtaí faoi seach de réir dealraimh.

Braitheann na fórsaí frithghníomhacha ar fad - i bhfocail eile, riarthóirí na n-institiúidí atá riachtanach sna náisiúnstáit, na céimeanna is airde sna fórsaí armtha suas chomh fada leis an monarcacht sna tíortha sin a bhfuil monarcacht acu, na monaplachtaí caipitlíocha a cheangail a mbrabúis le cinniúint an stáit, na húinéirí talún móra agus cliarlathas na heaglaise, nach bhfuil a gcuid ioncaim seadánaigh cinnte ach amháin nuair atá sochaí cobhsaí coimeádach ann - agus, á leanúint, lucht coimhdeachta gan deireadh na ndaoine atá ag brath orthu nó atá dallta go simplí ag a gcumhacht traidisiúnta, braitheann na fórsaí seo ar fad cheana féin go bhfuil an bád ag briseadh agus iad ag iarraidh léim thar bord chun iad féin a shábháil. Má théann an bád síos, chaillfeadh siad go tobann na pribhléidí ar fad a bhfuil cleachtadh acu orthu agus bheidís nochtaithe chun go ndéanfadh na fórsaí dul chun cinn ionsaí orthu.

AN CÁS RÉABHLÓIDEACH - SEANTREOCHTAÍ AGUS TREOCHTAÍ NUA

Go mothúchánach, is éard a bheidh i gceist le titim na réimeas ollsmachtach ná teacht na "saoirse" do dhaonraí iomlána; tiocfaidh deireadh le gach srian agus, go huathoibríoch, rachaidh sairse cainte agus tionóil forleathan i mbarr réime. Is bua a bheidh ann don chlaonadh daonlathach leis na miondifríochtaí do-áirithe atá leis, ón liobrálachas thar a bheith coimeádach go sóisialachas agus ainrialachas. Tá na creidimh seo bunaithe ar iontaoibh in "uathghiniúint" na n-imeachtaí agus na n-institiúidí agus dearbhmhaitheas spreagadh ar bith ó na gnáthdhaoine. Níl siad ag iarraidh brú a chur ar "stair", nó "na daoine", nó "an phrólatáireacht", nó cibé ainm eile atá acu ar a dhia. Tá siad ag súil le deireadh na ndeachtóireachtaí, ag samhlú gurb é seo an tráth a dhéanfar an ceart doshannta féinchinntiúcháin a thabhairt ar ais don phobal. Is é barr na maitheasa dóibh tionól bunreacht, tofa leis an gceart vótála is leithne, leis an aird is mó ar chearta na vótálaithe, chun cinneadh a dhéanamh ar an gcineál bunreacht a bheidh acu. Mura bhfuil an daonra aibí, is

drochbhunreacht a bheidh mar thoradh leis agus ní bheifear in ann leasú a dhéanamh air ach le háitiú síoraí.

Ní fhanann daonlathaithe amach ón bhforéigean de phrionsabail ach bíonn sé mar aidhm acu gan é a úsáid ach amháin nuair atá tromlach díobh cinnte dearfa de nach bhfuil réiteach ar bith eile ann, nuair nach bhfuil mórán eile i gceist leis, i bhfocail eile, ach an “ponc” sa bhreis ar “i”. Is ceannairí oiriúnacha iad i dtréimhsí gnáthriaracháin amháin, nuair atá formhór den daonra cinnte dearfa de go bhfuil a bpríomhinstitiúidí slán, agus gan gá ach le roinnt athruithe beaga neamhiarmhartacha. I dtréimhsí réabhlóideacha, nuair atá gá le hinstiúidí a chruthú, seachas iad a riaradh, teipeann rialú daonlathach go hainneasach. Tá éagumas bocht na ndaonlathaithe le linn réabhlóidí na Rúise, na Gearmáine agus na Spáinne ar trí shampla i measc na cinn is déanaí. Sna cásanna mar sin, tar éis do sheanfhearas an stáit dul i léig, chomh maith lena dlíthe agus a riaracháin, bunaítear líon mhór de thionóil pobail agus comhlachtaí ionadaíocha láithreach, sa riocht chéanna leis an sean réimeas, nó tarcaisneach air, agus éiríonn siad ina bpointí comhchruinnithe agus ionaid comhghríosaithe do na fórsaí sóisialacha forásacha ar fad. Tá roinnt riachtanais bhunúsacha le sásamh ag an daonra go deimhin, ach níl a fhios aige go beacht a bhfuil uaidh agus a bhfuil sé ag iarraidh a dhéanamh. Tá ceol mór ina chluasa. Leis na milliúin aigne atá aige, níl a fhios aige cén treo le dul, agus briseann sé suas i go leor faicsin, iad ar fad i gcomórtas lena chéile.

Díreach nuair atá diongbháilteacht agus misneach iomlán ag teastáil, téann daonlathaithe ar strae, gan uath-thacaíocht an phobail acu, ach paisin chorrach chíríbeacha ina áit. Ceapann siad go bhfuil dualgas acu teacht ar chomhdhearcadh, cuireann siad i láthair mar shoiscéalaithe díograiseacha, nuair a theastaíonn i ndáiríre ceannairí agus sprioc soiléir ar intinn acu. Cuireann siad na deiseanna chun an réimeas nua a dhaingniú amú trí chomhlachtaí nua a bhunú láithreach, nuair a theastaíonn tréimhsí ullmhúcháin uathu i ndáiríre agus iad níos oiriúnaí i dtréimhsí sách suaimhneacha. Cuireann siad na hairm ar fáil dá gcéilithe comhraic a mbainfear úsáid astu chun tonnhriseadh a dhéanamh orthu ina dhiaidh sin. Agus na mílte faicsin acu, ní sheasann siad don athnuachan, ach a mhalairt, uaillmhianta scaipthe na n-intinn marbh, agus iad ag réiteach an bealach i gcomhair claonta frithghníomhacha. Caithfear modheolaíocht pholaitiúil na ndaonlathaithe a mheas mar thromualach le linn géarchéime réabhlóidí.

Agus na daonlathaithe ag cailleadh an tóir a bhí orthu ar dtús ón saoirse a bhaint amach i gcath síoraí na bhfocal, gan réabhlóid pholaitiúil shóisialta inchreidte ar bith, thioctadh na hinstiúidí polaitiúla réamh-ollsmachtacha le chéile arís, agus arís eile bheadh coimhlint ann ag leanúint seanlínte an chomhraic aicme.

Bhí an prionsabal faoina bhfuil an streachailt aicmeach ina bhunús leis na fadhbanna polaitiúla ar fad riamh mar threoir bhunúsach oibríthe na monarchana go háirithe, agus chabhraigh sé chun comhsheasmhacht a thabhairt dá gcuid polaitíochta chomh fada agus nach bhfuil ceist ann maidir leis na hinstiúidí bunúsacha. Ach éiríonn sé ina ionstraim a dhéanann leithlisiú ar an bprólatáireacht, chomh luath agus a bhíonn gá le hatheagrú iomlán a dhéanamh ar an sochaí. Ní féidir leis na hoibríthe seo ach éileamh a n-aicmí féin a fheiceáil tar éis oideachas a fháil laistigh de chóras na n-aicmí nó, níos measa fós, a gcatagóir ghairmiúil féin gan cuimhneamh ar an gcaoi a bhfuil baint ag a leasanna féin le leasanna na n-aicmí sóisialta eile. Mar mhalairt ar sin, bíonn deachtóireacht aontaobhach aicme an lucht oibre mar uaimhian acu chun comhsheilbhíocht Útóipeach na modhanna táirgthe ábhartha ar fad a bhaint amach, fógartha sna ceithre hairde a bheith ina ardréiteach ar na bhfadhbanna ar fad tar éis na céadta bliain de bholscaireacht. Níl greim ag an mbeartas seo ar aicme ar bith eile seachas na hoibríthe, a bhaineann a dtacaíocht ó na fórsaí forchéimnitheacha dá bharr, nó a fhágann faoi ghrás an fhrithghnímh a eagraítear go sciliúil a chuireann an ghluaiseacht phrólatáireach faoi chois.

I measc na grúpaí prólatáireacha éagsúla a chloíonn leis an bpolaitíocht aicmeach agus idéil na comhsheilbhíochta, d'aithin na cumannaithe an deacracht a bhaineann le lucht leannta dóthanach a fháil chun an bua a thabhairt dóibh, agus mar sin, neamhchosúil leis na páirtithe eile an phobail, tá siad tar éis iad féin a iompú i ngluaiseacht thar a bheith riailbhéasach, ag baint sochar as miotas na Rúise chun na hoibríthe a eagrú agus, gan iad a bheith ag deachtú leo, baintear úsáid astu ar mhaithe le bearta polaitiúla de gach cineál.

De bharr an dearcaidh seo bíonn na cumannaithe níos éifeachtaí ná na daonlathaithe le linn géarchéime réabhlóidí. Ach lena mbeart de na hoibríthe a choinneáil chomh fada agus is féidir ó na fórsaí réabhlóideacha eile, ag rá go bhfuil a réabhlóid "dáiríre" fós le teacht, is gné aicmiúil iad agus pointe lag ag an nóiméad criticiúil. Ina theannta sin, os rud é go bhfuil siad ag brath go huile agus go hiomlán ar an Stát Rúiseach, a bhain úsáid astu arís agus arís eile chun a bheartais náisiúnta a bhaint amach, ní féidir leo tabhairt faoi ghníomhaíochtaí polaitiúla fadtéarmacha ar bith. Caithfidh Karoly, Blum nó Negrin a bheith acu i gcónaí chun iad a cheilt, ach teipfidh go hiomlán orthu in éindí leis an bpuipéad daonlathach atá i gceist, mar gheall go ndéantar cumhacht a bhaint amach agus a choinneáil, ní le gliceas amháin, ach trí bheith in ann dul i ngleic le riachtanais an tsochaí nua-aimseartha go córasach freagrach.

Dá bhfanfadh an streachailt teoranta laistigh de theorainneacha náisiúnta traidisiúnta amach anseo, bheadh sé thar a bheith deacair éalú ó na seanbhréagnuithe. Tá an mhionphleanáil déanta cheana féin ag na náisiúntaít

ar a ngeilleagar faoi seach gurb é an phríomhcheist a bheadh ann go luath ná cén grúpa de leasanna eacnamaíocha, i bhfocail eile cén aicme, a mbeadh smacht acu ar an bplean. Thitfeadh an fronta forchéimnitheach go tapaigh sa throid i measc catagóirí eacnamaíocha agus aicmí. Is dócha gurb iad na frithghníomhaithe is mó a bhuafaí.

Caithfidh gluaiseacht réabhlóideach údarach a theacht uathu siúd a rinne cáineadh ar an seanchreat polaitiúil: ba chóir go mbeadh sé in ann comhoibriú le fórsaí daonlathacha agus cumannacha agus go ginearálta leo siúd a chabhraíonn le treascairt an ollsmachtachais gan a bheith gaistithe ag cleachtais pholaitiúla ceachtar acu áfach.

Tá fir agus ceannairí cumasacha ag na fórsaí frithghníomhacha, atá oilte chun rialú agus a throidfidh gan staonadh chun a n-ardcheannas a choinneáil. Nuair atá a ndroim le balla, beidh a fhios acu conas a bhfiornádúr a cheilt, agus iad ag fógairt go bhfuil siad ag cosaint na saoirse, na síochána, an leasa ginearálta agus na mbocht. Chonaiceamar cheana féin roimhe seo an chaoi a ndearna siad a mbealach isteach i ngluaiseachtaí an phobail, ag baint an bheatha astu agus á gcur ar treo eile, iad a chlaochlú ina ghluaiseacht chontrártha ar fad. Níl dabht ar bith faoi ach go mbeidh siad ar an mbac is dainséaraí.

Déanfaidh siad iarracht sochar a bhaint as aischur an náisiúntáit. Ligfidh sé seo dóibh, ina dhiaidh sin, sochar a bhaint as an mothúchán is forleithne i measc an phobail, mothúchán a bhfuil an oiread sin damáiste déanta air ag imeachtaí le déanaí agus atá chomh héasca le láimhseáil chun críche réabhlóide: an tírghrá. Ar an mbealach seo is féidir leo a bheith ag súil leis go mbeidh sé níos éasca dóibh intinní a gcéilí comhraic a chur trí chéile, os rud é nach bhfuil taithe polaitiúil i measc na coitiantachta go dtí seo ach laistigh den chomhthéacs náisiúnta agus, dá bharr, tá sé sách éasca chun iad féin agus a gceannairí a bhfuil dearcadh níos gearrthearmaí acu araon a threorú chun na stáit a scriosadh sa stoirm a athdhéanamh.

Má éiríonn leo é seo a dhéanamh, is ag fórsaí an fhrithghnímh a bheidh an bua. D'fhéadfadh sé go maith go mbeidh cuma daonlathach sóisialach don chuid is mó ar na stáit seo: ní bheadh ann ach ceist ama sula mbeadh an cumhacht ar ais i lámha na bhfrithghníomhaithe. Thiocfadh éad náisiúnta chun cinn arís, agus dhéanfadh gach stát iarracht a gcuid riachtanais a chomhlíonadh trí úsáid a bhaint as forneart armtha amháin arís eile. Luath nó mall is é an príomhchuspóir a bheadh ann ná an tír iomlán a iompú ina shraith d'airm. Bheadh ginearáil ag tabhairt orduithe arís, bheadh sealbhóirí monaplachtaí ag baint brabúis as átarachtaí arís eile, thiocfadh méadú ar an maorlathas agus bheadh sagairt ag coinneáil na daoine ciúin. D'imeodh gach rud a mbainfí amach ar dtús san aer nuair a bheadh gá le bheith ag ullmhú chun cogaidh arís.

Is í an fhadhb is práinní, nach bhfuil ach seachmall i gceist leis an dul chun cinn mura bhfuil réiteach uirthi, ná deireadh críochnaitheach ar an Eoraip a bheith roinnte ina stáit náisiúnta, ceannasacha. Tá comhchiniúint in ann do mhuintir na hEorpa cheana féin tar éis don chuid is mó de stáit na hilchríche titim roimh ghalrollóir na Gearmáine: is é go ngéillfidh siad ar fad roimh thiarnas Hitler nó, tar éis dó titim, rachaidh siad ar fad isteach i ngéarchéim réabhlóideach áit nach mbeidh siad roinnte agus sainmhínithe agstruchtúir daingne stáit. Tá an pobal i gcoitinne i bhfad níos báúla d'atheagrú cónaidhmeach ar an Eoraip ná mar a bhí said roimhe seo. D'oscail taithí crua le fiche nó tríocha bliain anuas súile fiú amháin iad siúd nach raibh ag iarraidh a fheiceáil, agus tá go leor athruithe ann dá bharr atá fabhrach dár idéal.

Aithníonn gach fear réasúnta nach bhfuil sé indéanta anois cothromaíocht cumhachta a choinneáil i measc stáit Eorpacha neamhspleácha leis an nGearmáin mhíleatach ar aon chéim le tíortha eile, ná ní féidir an Ghearmáin a roinnt suas ina pháosaí beaga nó a choinneáil faoi smacht tar éis í a chloí. Is léir nach féidir le tír Eorpach ar bith fanacht ar na taobhlínte agus na cinn eile i mbun troda, agus gach fógairt neodrachta agus socrú neamhionsaithe ar neamhní go hiomlán. Léiríodh dúinn anois easpa éifeacht na n-eagraíochtaí cosúil le Conradh na Náisiún, gan trácht ar an dochar a dhéanann siad: mhaígh siad go mbeadh siad in ann dlí idirnáisiúnta a chinntiú gan gá le fórsa míleata chun a gcinntí a fhorchur agus meas acu ar cheannas iomlán na mballstát at t-am go léir. Chonacthas nach raibh ciall ná réasún le beartas na neamhidirghabhála, le gach daonra fágtha saor mar dhea mar a rinneadh chun an rialtas forlámhach a mheas siad a bheith ar an gceann is fearr, beagnach ar nós nach raibh suim bhunúsach ar bith i gcomhdhéanamh inmheánach gach stáit aonair do na náisiúin Eorpacha eile. Cruthaíodh go bhfuil na fadhbanna iolracha atá ina nimh don saol idirnáisiúnta ar fud na hilchríche gan réiteach: teorainneacha nua a tharraingt i gceantair a bhfuil daonraí measctha iontu, mionlaigh eitneacha a chosaint, rochtain ar an bhfarraige do thíortha talamhiata, ceist na mBalcán, fadhb na hÉireann, agus mar sin de.

Bheadh réiteach éasca ar na ceisteanna seo ar fad i gCónaidhm na hEorpa, díreach mar a rinne stáit níos lú a gcuid fadhbanna comhfhreagracha a réiteach san am atá thart nuair a d'éirigh siad ina chuid d'aontas náisiúnta níos mó, ag malartú fadhbanna de chaidrimh idir-chúigeacha ar a searbhas.

Lena chois sin, is dálaí iad an deireadh le mothú na slándála a cruthaíodh de bharr dothreascarthacht na Breataine Móire, agus na Briotanaigh á moladh le huaimhian de 'aonaránú aoibhinn', díscáileadh airm na Fraince agus díscáileadh na Poblachta í féin i ndiaidh na céad choimhlint shuntasach le fórsaí na Gearmáine (scéal a dhéanfaidh maolú ar an dearcadh seobhaineach de bharr feabhais iomlán na Fraince, bheifeá ag súil leis), agus thar gach rud eile

feasacht maidir leis an mbaol ar ghéilleadh iomlán i bhfáth le réimeas cónaidhmeach a bhunú, ag cur deireadh leis an ainrialachas reatha. Caithfear a rá freisin os rud é gur ghlac an Bhreatain leis an bprionsabal de neamhspleáchas don India agus os rud é go bhféadfadh sé go bhfuil a himpireacht ar fad cailte ag an bhFrainc trí admháil gur buaileadh í, beidh sé níos éasca chun teacht ar bhunús comhaontaithe i gcomhair réiteach Eorpach maidir le coilíneachtaí.

Anuas ar an méid seo ar fad tá roinnt de na ríshleachta is tábhachtaí ag dul ar ceal, agus na ríshleachta a maireann tógtha ar leochaileacht bhunúsach. Tá sé tábhachtach a choinneáil i gcuimhne go raibh na ríshleachta seo, agus tacaíocht acu ó leasanna cumhachta agus a mheasann tíortha áirithe a bheith ina sainphribhléid thraidisiúnta acu féin, mar bhac suntasach roimh eagrú réasúnach Stáit Aontaithe na hEorpa, nach féidir a bhunú ach ar bhunreacht poblachtach na dtíortha cónaidhme ar fad. I ndiaidh críochú na sean-Ilchríche a chur i leataobh, agus an daonnacht ar fad aontaithe i gcomhdhearadh amháin, beidh sé níos soiléire agus níos soiléire gurb í Cónaidhm na hEorpa an t-aon rud gur féidir a samhlú a dhéanfaidh cinnte go mbeidh comhoibriú síochánta ann sna caidrimh Meiriceánacha-na hÁise, ar feithimh todhchaí níos faide uainn nuair a d'fhéadfadh aontacht pholaitiúil domhanda a bheith ann i ndáiríre.

Dá bhrí sin, níl an líne deighilte idir páirtithe forchéimnitheacha agus frithghníomhacha ar aon dul leis na línte foirmiúla a chuireann daonlathas níos airde nó nach bhfuil chomh hard nó cineál sóisialachais forbartha nó nach bhfuil chomh forbartha in iúl a thuilleadh, ach líne an-suntasach nua: ar taobh amháin iad siúd atá in ann an seanchuspóir streachailte a fheiceáil, i bhfocail eile gabháltas na cumhachta polaitiúil náisiúnta, agus a bheidh ag cabhrú leis na fórsaí frithghníomhaithe, cé go ndéanfar é seo go hainneonach, trí ligean do laibhe ghealbhruthach phaisin an phobail fuarú sna seanmhúnlaí leis an míréasún a bhí ann roimhe seo ag teacht chun cinn arís, agus ar an taobh eile tá na daoine sin a bhraitheann gurb é an príomhdhualgas atá orthu ná stát idirnáisiúnta láidir a chruthú, a dhéanfaidh fórsaí an phobail a dhíriú i dtreo na sprice seo, agus a bhainfidh úsáid as cumhacht náisiúnta, má éiríonn leo é a bhaint amach, mar ionstraim chun aontacht idirnáisiúnta a bhaint amach thar rud ar bith eile.

Le bolscaireacht agus le gníomhartha, agus ag déanamh iarrachta i gcónaí chun na comhaontuithe agus na naisc ar fad gur féidir a bhunú i measc na ngluaiseachtaí aonair atá á bhunú gan dabht sna tíortha éagsúla, anois an t-am chun bunsraith a leagadh i gcomhair gluaiseachta a bheidh in ann na fórsaí ar fad a slógadh chun an torgánach nua a chruthú a bheidh ar an rud is galánta, is nuálaí a cruthaíodh san Eoraip leis na céadta bliain anuas; atá in ann stáit

chónaidhmeacha láidir a bhunú, le seirbhís armtha Eorpach ar fáil dó seachas airm náisiúnta; atá in ann átarcachaí eacnamaíocha, cnámh droma na réimeas ollsmachtach, a chur faoi chois; a mbeidh a ndóthain institiúidí agus acmhainní aige chun go gcuirfeadh i gcrích a chinntí maidir le gnáthord a choinneáil sna stáit chónaidhmeacha aonair, agus cead a thabhairt do gach stáit an fhéinriail atá riachtanach a choinneáil i gcomhair eagraíochta atá plaisteach agus gníomhaíochtaí polaitiúla a fhorbairt de réir tréithe sainiúla na ndaonraí éagsúla.

Má thuigeann a ndóthain daoine sna príomhthíortha Eorpacha an mhéid seo, ansin beidh an bua acu go luath, mar beidh na dálaí agus dearcadh an phobail araon ar an taobh céanna leo. Beidh páirtithe agus faicsin ina gcoinne atá díchreidiúnaithe de bharr taithí thubaisteach an fiche bliain seo a chuaigh thart. Os rud é gur aimsir gníomhartha nua a bheidh ann, is aimsir fir nua a bheidh ann freisin: ón nGLUAISEACHT AR MHAITHE LE hEORAIP SHAOR CHOMHAONTAITHE.

III. Cúraimí iarchogaidh. Athchóiriú an tsochaí

Is réamhriachtanas í Eoraip shaor chomhaontaithe chun sibhialtacht nua-aimseartha a fhorbairt, agus is céim siar atá i gceist le réimeas ollsmachtach. Chomh luath agus a thiochfaidh an réimeas seo chun deireadh, déanfar an seanchath i gcoinne neamhchomhionannas sóisialta agus pribhléid a aischur go hiomlán. Beidh na seaninstitiúidí coimeádacha a sheas mar bhac roimhe tar éis titim nó beidh siad ag titim agus beidh gá sochar a bhaint as an mbail chriticiúil atá orthu go cróga agus le háitiús.

Caithfidh an réabhlóid Eorpach a bheith sóisialta chun ár riachtanais a chomhlíonadh, i bhfocail eile, caithfidh fuascailt aicmí an lucht oibre agus caighdeán maireachtála fiúntach a chinntiú dóibh a bheith mar aidhm leis. Ní féidir le treoir a theacht ón bprionsabal lomtheagascach amháin áfach áit a gcaithfeadh fáil réidh le húinéireacht phríobháideach ar na modhanna ábhartha táirgthe mar riail agus gan cur suas leis ach go sealadach fad agus nach féidir fáil réidh leis go hiomlán. Nuair a bhí an bhrionglóid Útóipeach de shaoirse ó chuing an chaipitleachais ag aicmí an lucht oibre dén chéad uair, is i bhfoirm náisiúnú coiteann ar an ngeilleagar a bhí sí. Ach chomh luath agus a bhaintear amach an brionglóid seo, ní bhíonn na torthaí a rabhthas ag súil leo ann ach réimeas ina bhfuil an daonra iomlán á rialú ag an grúpa teoranta maorlathaithe atá ag stiúradh an gheilleagair.

Is é prionsabal bunúsach an sóisialachais i ndáiríre (agus ní an tuiscint deifrithe mícheart air mar chomhsheilbhíocht ghinearálta) ná gur chóir go mbeadh fir ag rialú na fórsaí eacnamaíoch, seachas a bheith ina thiarna orthu, ar

aon dul le fórsaí an nádúir, treoraithe agus rialaithe ar an mbealach is réasúnaí agus is féidir, le nach mbeidh an pobal i gcoitinne thíos leo. Is gá nach bhfanfaidh fórsaí móra an dul chun cinn, a eascraíonn as suimeanna aonair, i marbhuisce na ngnáthamh agus gan toradh leis ach an fhadhb dofhuascailte romhainn arís go bhfuil gá le spioraid an tionscnaimh a athghríosú arís ag baint úsáide as difríochtaí sa tuarastal agus bearta eile cosúil leis sin. Caithfear fórsaí an dul chun cinn a adhmholadh agus a shíneadh, le níos mó deiseanna i gcomhair forbartha agus fostaíochta agus, ag an am gcéanna, caithfidimid na bruacha lena ndéantar na fórsaí seo a dhíriú i dtreo na cuspóirí is mó buntáiste don tsochaí san iomlán a neartú agus a fheabhsú.

Caithfear fáil réidh le maoinne príobháideacha nó iad a theorannú, a leasú nó a shíneadh ag déanamh anailíse ar gach cás ina aonair agus ní de réir prionsabal dogmach ar bith. Is toradh nádúrtha í an treoir seo ar fhorbairt ar staid eacnamaíoch Eorpach atá saor ó thromchodladh an mhíleatachais nó rómhaorlathas náisiúnta. Caithfidh réitigh réasúnacha a bheith i réim in áit cinn neamhréasúnacha do chách, lena n-áirítear aicme an lucht oibre. Ag iarraidh níos mó sonraí a léiriú maidir le hábhar na treorach seo, agus san am céanna ag tuiscint go ndéanfar leasanna agus praiticiúlachtaí gach pointe sa chlár a mheas anois i gcomhthéacs an bhoinn dosheachanta d'aontacht Eorpach, is mian linn béim a leagadh ar na pointí seo a leanas:

a) Ní féidir cuideachtaí a oibríonn monaplacht fhorghníomhaithe agus a bhfuil sé ar chumas acu sochar iomarcach a bhaint as tomhaltóirí dá bharr a fhágáil in úinéireacht phríobháideach: mar shampla, cuideachtaí fuinnimh nó tionscadail a chuireann leasanna comhchoiteann ar fáil ach a dteastaíonn dualgais chosantacha, fóirdheontais, orduithe tosaíochta srl. uatha san am céanna chun fanacht slán (faoi láthair, is í tionscail na cruach agus an iarainn an sampla is fearr den chineál tionscail seo san Iodáil); agus cuideachtaí atá in ann institiúidí náisiúnta a chur faoi dhúmhal mar gheall ar an méid mhór caipitil atá infheistithe, an líon mhór fostaithe, nó a ról ceannach san earnáil, ag gearradh na mbeartas is mó buntáiste dóibh féin (mar shampla, tionscail na mianadóireachta, bainc mhóra, déantóirí móra airm). Is cinnte go mbeidh gá le náisiúnú a thabhairt isteach ar scála ollmhór sna réimsí seo, beag beann ar chearta faighte.

b) San am atá thart, bailíodh saibhreas i measc roinnt bheag baill faoi phrhibhléid den tsochaí mar thoradh ar ghnéithe áirithe den reachtaíocht a rialaíonn maoinne príobháideacha agus oidhreacht. I ngéarchéim réabhlóideach bheadh sé chomh maith céanna an saibhreas seo a dháileadh ar bhealach níos cothroime, ag fáil réidh leis sin leis na haicmí seadánacha agus ag tabhairt na modhanna táirgthe do na hoibrithe a theastaíonn uathu chun a staid eacnamaíoch a fheabhsú agus níos mó neamhspleáchais a bhaint amach. Mar

sin is athchóiriú talmhaíochta atá á mholadh againn a méadóidh líon na n-úinéirí talún go mór tríd an talamh a thabhairt dóibh siúd a dhéanann feirmeoireacht air go hiarbhír chomh maith le hathchóiriú tionsclaíoch a dhéanfaidh sciar úinéireachta na noibrithe sna hearnálacha nach bhfuil náisiúnaithe a shíneadh, trí chomhfhiontraíocht, brabúis a roinnt le fostaithe agus mar sin de.

c) Ba chóir gach cúnamh a thabhairt don aos óg chun go mbeidh an bearna is lú ann sna staideanna tosaigh difriúla sa streachailt chun maireachtáil. Ba chóir go ndéanfaidh scoileanna stáit, go háirithe, deiseanna réalacha a chur ar fáil le bheith in ann staidéar a dhéanamh i ndiaidh na haoise éigeantaí fágála do na mic léinn is fiúntaí seachas iad siúd is saibhre. Ba chóir go mbeadh líon na mac léinn a chuirfear faoi oiliúint i ngach disciplín, agus é mar aidhm leis go leanfaidh siad ar aghaidh chun ceirdeanna éagsúla a fhoghlaim nó céim a bhaint amach i ngairmeacha liobrálacha agus eolaíoch, i gcomhréir le héileamh an mhargaidh, sa chaoi go mbeidh na tuarastail ar an meán cothrom a bheag nó a mhór thar na catagóirí gairmiúla ar fad, beag beann ar scála pá inmheánach gach catagóire bunaithe ar scileanna aonair.

d) Déanann cumas na teicneolaíochta nua-aimseartha chun earraí riachtanacha a olltáirgeadh, atá beagnach gan teorainn, cinnte gur féidir le gach duine bia, tithíocht, éadaigh agus an leibhéal bunúsach compoird sin a chabhraíonn chun dínit daonna a choinneáil a bheith acu, le costais sóisialta cuíosach íseal. Caithfidh sé, mar sin, nach mbeidh dlúthpháirtíocht daonna i leith iad siúd a ghéillfidh sa streachailt eacnamaíoch i bhfoirm mhéalach na carthanachta a chruthaíonn an t-olc ceannann agus atá sé ag iarraidh fáil réidh leis ach ba chóir go mbeadh sraith de bhearta i gceist leis chun caighdeán fiúntach maireachtála a chinntiú do gach duine, gan choinníoll, más féidir leo a bheith ag obair nó murar féidir, ach gan tionchar a imirt ar an spreagadh chun a bheith ag obair agus ag coigilt. Ar an mbealach seo, ní chuirfear iallach ar dhaoine glacadh le conarthaí oibre leatromach de bharr bochtanais.

e) Ní féidir saoirse aicmí an lucht oibre a bhaint amach ach nuair a dhéanfar na coinníollacha a dhéantar cur síos orthu thuas a chomhlíonadh. Caithfidh sé nach ndéanfar iad a thréigeadh arís le beartais eacnamaíoch na gceardchumann monaplach nach ndéanann ach na modhanna leatromacha a bhaintear úsáid aistriú sna timpeallachtaí ard-chaipitil a aistriú chuig na monarchana. Caithfidh na hoibrithe dul ar ais chuig an tsaoirse a bheith acu a gcuid ionadaithe féin a roghnú chun idirbheartaíocht a dhéanamh i dteannta a chéile ar na coinníollacha faoina mbeidh siad ag obair, agus caithfidh an stáit na modhanna dlíthiúla a chur ar fáil lena chinntiú go gcuirfear na téarmaí a ndéantar idirbheartaíocht orthu i bhfeidhm. Ach beifear in ann dúshlán a

thabhairt ar na treochtaí monaplacha ar fad go rathúil chomh luath agus a bhainfear amach na hathruithe sóisialta seo.

Tá na hathruithe seo ag teastáil chun tacaíocht leathan a chruthú i measc aicmí na saoránach ar fad ar suim leo leas chóras nua na ninstitiúidí agus le go mbeidh tionchar láidir ag idéal na saoirse agus mothú láidir den dlúthpháirtíocht shóisialta ar an bpolaitíocht araon. Leis an mbonn seo, beidh substaint chomh maith le foirm ag saoirse pholaitiúil do gach duine mar gheall go mbeidh a ndóthain neamhspleáchais agus oideachais ar fhormhór mór na saoránach chun rialú leanúnach éifeachtach a dhéanamh ar an aicme cheannais.

Ag an bpointe seo, ní gá a bheith ag machnamh an iomarca ar na hinstitiúidí bunreachtúla, mar gheall nach féidir linn na dálaí a thuar fós faoina dhéanfar iad a bhunú agus a rith agus dá bhrí sin nach féidir linn ach athrá a dhéanamh ar a bhfuil ar eolas ag gach duine cheana féin faoin gá atá le comhlachtaí ionadaíoch, an próiseas chun dlíthe a dhéanamh, neamhspleáchas na mbreithiúna, agus ionadaíocht a dhéanamh ar a gcuid baill chun cur i bhfeidhm neamhchlaonta na reachtaíochta nua a chosaint chomh maith le saoirse an phreasa agus an ceart chun tionóil chun dearcadh poiblí eagnaí a chinntiú le deis ag na saoránaigh ar fad chun páirt ghníomhach a ghlacadh i saol an stáit. Tá dhá cheist ann, áfach, a bhfuil sé riachtanach iad a mheas níos cúramaí mar gheall ar an tábhacht ar leith a bhaineann leo dár dtír faoi láthair: an caidreamh idir an Eaglais agus an Stát agus an córas d'ionadaíocht pholaitiúil.

a) Cuirfear deireadh leis an gConradh a rinne cinnte go mbeadh deireadh le comhaontas na Vatacáine le Faisisteachas san Iodáil gan dabht i bhfabhar stát atá go hiomlán saolta áit a dhéanfar ardcheannas an stáit sin sna gnóthaí sibhialta ar fad a bhunú go haonchiallach. Tabharfar an meas céanna ar gach creideamh reiligiúnach, agus ní dhéanfaidh an stát na sainchreidimh éagsúla a mhaoiniú a thuilleadh.

b) Leagfar an teach tuí a tógadh le corparáideachas Faisisteach chomh maith leis na gnéithe eile den stát ollsmachtach. Tá daoine ann a chreideann gur féidir rud éigin a tharrtháil ón bhfoirgníocht reatha agus a chur ag obair san ord bunreachtúil nua. Nílimid ar aon intinn leo. Sna stáit ollsmachtacha, is iad na seomraí corparáideacha masla deireadh smacht na bpóilíní ar na hoibrithe. Fiú amháin dá mba rud é gur léiriú macánta ar thoil na gcatagóirí táirgthe éagsúla a bhí sna seomraí corparáideacha, ní bheadh comhlachtaí ionadaíoch na gcatagóirí gairmiúla éagsúla incháilithe chun idirbheartaíocht a dhéanamh ar cheisteanna beartais ghinearálta agus, chomh fada agus atá ceisteanna a bhaineann níos mó leis an ngeilleagar go sonrach i gceist, iompóidh siad ina gcomhlachtaí leatromacha laistigh de na catagóirí ina mbeadh na ceardchumann is cumhachtaí. Rachaidh na ceardchumann i mbun

comhoibrithe go forleathan leis na comhlachtaí stáit sin a cheapfar chun fadhbanna ar bith a bhfuil baint díreach ag na hoibrithe leo a réiteach, ach ní bheidh cumhacht reachtúil ar bith acu, mar gheall go mbeadh ainrialachas feodach laistigh den chóras eacnamaíoch mar thoradh leis seo ar dtús, agus forlámhas polaitiúil athnuaite sa deireadh. Is féidir go leor acu sin ar mealladh go soineanta iad leis an gcorparáideachas a mhealladh leis an gclár athnuachana, agus ba chóir é seo a dhéanamh. Ach caithfidh siad áiféis an réitigh a moladh dóibh lena n-aislingeacht scaipthe a thuiscint. Ní féidir le corparáideachas a bheith ann i ndáiríre ach na bhfoirm a thugann na stáit ollsmachtacha, chun na hoibrithe na hoibrithe a eagrú faoi rialú oifigeach a dhéanann monatóireacht ar gach a dhéanann siad chun leasa na haicme ceannais.

Ní féidir an páirtí réabhlóideach a seiftiú go hamaitéireach ag uair na cinniúna, ach caithfidh sé tús a chur le forbairt ar a phríomhchreat polaitiúil ar a laghad, lena threoirlínte ginearálta agus na teoracha tosaigh i gcomhair gnímh. Ní féidir leis a bheith ina bhailiúchán ilchineálach d'fhaicsin, gan ach a bheith aontaithe go sealadach trí bheith ag cur i gcoinne, i bhfocail eile aontaithe de bharr a staire frith-Fhaisisteach agus ag fanacht le go dtitfidh an réimeas ollsmachtach, gach ceann acu réidh chun a mbealach féin a thógáil nuair a bhainfear amach an sprioc seo. Tá a fhios ag an bpáirtí réabhlóideach, ar an lámh eile, nach mbeidh an fhíorobair ach ag tosú ansin. Caithfidh sé a bheith comhdhéanta mar sin d'fhir atá ar aon intinn maidir leis na príomhcheistanna don toadhcháí.

Áit ar bith a bhfuil an réimeas reatha ag caitheamh go leatromach le daoine, caithfidh sé idirghabháil a dhéanamh le bolscaireacht chríochnúil. Agus cibé cén fhadhb is práinní do dhaoine aonair agus d'aicmí mar phointe tosaigh aige, caithfidh sé an chaoi a bhfuil nasc idir an fhadhb seo le cinn eile a léiriú, agus an fíor-réiteach atá air a chur in iúl. Ach ón gciorcal taobhaitheoirí seo a bheidh ag méadú de réir a chéile, caithfidh sé gan ach iad siúd a bhfuil an réabhlóid Eorpach roghnaithe acu mar príomhaidhm a saol a aithint agus a earcú chuig an ngluaiseacht, iad siúd a dhéanann an obair atá riachtanach go díograiseach, lá i ndiaidh lae, ag déanamh monatóireachta ar a chuid torthaí leanúnacha éifeachtacha, fiú amháin sna cásanna mídhleathacha gan dóchas agus a bheidh, ar deireadh, ina líonra daingean a bheidh mar bhuncharraig do na taobhaitheoirí nach bhfuil chomh buan.

Cé nach bhfuil deis nó comhthéacs ar bith ar chóir faillí a dhéanamh air ina iarrachtaí chun an focal a scaipeadh, caithfidh an páirtí réabhlóideach a bheith gníomhach ar dtús báire sna timpeallachtaí sin is oiriúnaí chun smaointe a scaipeadh agus fir throdacha a earcú agus go sonrach i measc an dá ghrúpa sóisialta is íogaire sa chomhthéacs reatha, a bheith cinniúnach don toadhcháí: i

bhfocail eile aicme an lucht oibre agus na hintleachtóirí. Tá an chéad dream a luadh orthu siúd is lú a d'umhlaigh faoi shlat an ollsmachtachais agus is iad is fearr a bheidh ullamh chun ia féin a atheagrú. Tá an dara dream a luadh, agus go háirithe na hintleachtóirí níos óige, orthu siúd is mó a bhraitheann iad féin a bheith á múchadh go spioradálta agus déistin orthu leis an bhforlámhas reatha. Ní féidir ach go ndéanfaidh an ghluaiseacht ghinearálta grúpaí sóisialta eile a mhealladh de réir a chéile.

Tá gluaiséacht ar bith nach n-éiríonn leis comhaontú a bhunú idir an dá fhórsa seo daortha don neamhtháirgiúlacht. Mar gheall, mura bhfuil ach intleachtóirí amháin sa ghluaiseacht, ní bheidh an láidreacht aici chun frithghníomhartha a chur faoi chois agus beidh drochmhúinín aici as aicme an lucht oibre, agus drochmhúinín acu aisti: in ainneoin spreagadh a fháil ón gcreideamh sa daonlathas, beidh claonadh aici titim ar staid de na haicmí ar fad eile a chruinniú le chéile i gcoinne na hoibrithe agus filleadh ar an bhFaisistéachas dá bharr. Ar an lámh eile, más rud é nach bhfuil tacaíocht ag an ngluaiséacht ach ón bprólataireacht, beidh an soiléireacht ó thaobh smaointe de nach féidir ach le hintleachtóirí a thabhairt leo in easnamh agus is rud bunúsach é sin chun spriocanna nua agus réitigh nua a aithint: bheadh an ghluaiseacht ar fuascailt ag seanchóras na n-aicmí, ag feiceáil namhaid féideartha i ngach duine, agus sleamhnóidh sí agus thitfeadh sí ar an réiteach lomtheagascach cumannach.

I rith na géarchéime réabhlóidí, is faoin ngluaiséacht seo atá sé na fórsaí forchéimnitheacha a eagrú agus a threorú, ag baint úsáide as comhlachtaí ar fad an phobail a thagann le chéile astu féin mar chama ghealbhruthacha a ndéanfar an choitiantacht réabhlóidí a mheascadh iontu, ní chun pobalbhreitheanna a eagrú, ach chun fanacht ar threoir. Déanann sé a fhís agus a chinnteacht maidir lena bhfuil le déanamh nó ó fhoirm réamhghabhálach éigean de chomhdhearcadh pobail nach bhfuil ann fós, ach ón eolas go léiríonn sé riachtanais domhain-fhréamhacha an tsochaí nua-aimseartha. Ar an mbealach déanann sé treoirlínte bhunúsacha an oird nua a tharraingt, an chéad smacht shóisialta don choitiantacht gan sainmhíniú. Bunaítear an stát nua trí dheachtóireacht seo an pháirtí réabhlóidí, ag ligean d'fhíordhaonlathas nua foirmiú timpeall air.

Níl gá ar bith le bheith eaglach go mbeidh forlámhas athnuaite mar thoradh uathoibríoch le réimeas réabhlóideach mar sin. Ní tharlaíonn sé seo ach más rud é go ndearna an ghluaiseacht sochaí ghéilliúil a mhúnlú. Ach má leanann an páirtí réabhlóideach ar aghaidh go daingean ón tús chun dálaí a chruthú don tsaoirse, áit gur féidir le gach saoránach rannpháirtíocht go fírinneach i saol an stáit, ansin tiocfaidh sé chun cinn, in ainneoin géarchéimeanna polaitiúla tánaisteacha féideartha, i dtreo tuiscint uilechoiteann

forchéimnitheach agus an t-ord nua a ghlacadh agus, dá bharr, le dóchúlacht níos mó ann go n-oibreoidh sé go héifeachtach agus go mbeidh institiúidí polaitiúla saor aige.

Tá sé in am anois a aithint go gcaithfidimid ualaí neamhéasca an am atá thart a chur uainn agus a bheith réidh chun aghaidh a thabhairt ar an méid a thiocfaidh amach anseo, is cuma cé chomh difriúil agus a bheidh sé ón méid a mbeimid ag súil leis. Caithfidimid fáil réidh leo siúd atá neamhinniúil i measc na sean agus fuinneamh nua a spreagadh i measc na n-óg. Agus iad ag cur tús le bunsraith na todhchaí a leagadh síos, tá na daoine sin a d'aithin na fáthanna atá leis an ngéarchéim reatha sa sibhialtacht Eorpach agus a thagann in oidhreacht mar sin ar leagáid na ngluaiseachtaí ar fad atá tiomanta chun dínit daonna a chur chun cinn - gluaiseachtaí a briseadh mar gheall nach raibh sprioc comónta acu nó mar gheall nach raibh na modhanna acu chun é a bhaint amach - tá na daoine sin ar tóir a chéile anois agus ag buaileadh lena chéile.

Níl an bealach ar aghaidh mín ná cinnte. Ach ní mór dúinn é a leanúint agus leanfaidh muid é!

A.S. E.R.

Ireland

From island to island

Maria Antonietta Saracino

I, Ulysses, is the title Altiero Spinelli gave to part one of his autobiographical writings, *Come ho tentato di diventare saggio* (*How I tried to become wise*), posthumously appeared in 1984. Ulysses was indeed the pseudonym Spinelli had chosen for himself when he joined the Communist Party. Ulysses, after the wandering hero who, in Dante's words, urged his comrades to "Consider what you rose from: you were not made to live like animals but for the pursuit of virtue and knowledge"; but also the name of the hero of the masterpiece written by one among the most famous of Irish writers, James Joyce. Just like Joyce, who spent his formative years on an island, it was as well on a tiny island in the Tyrrhenian sea that between 1941 and 1942 Altiero Spinelli famously wrote the *Ventotene Manifesto* which is being presented here in its first Gaelic translation. The text exudes civil and political passion and is couched in rich, flowing, Italian prose. There is a fervour to its language, as if the conditions imposed, the physical limitations inflicted by imprisonment on its authors - intellectuals but also militant politicians - somehow induced them to adopt more resounding, more marked tones to express themselves. It is as if they sought to give greater force to their words and to the substance of their thoughts as these took on the form of a great forward-looking project, precisely on the island of Ventotene. It looks to the future not only of Italy but of the whole of Europe with extensive, appropriate references to the rest of the world. It foresees the birth of a hegemony-free European Federation with a single currency and no custom tariffs, free emigration for its citizens and one single foreign policy: Europe as a civil place of cohabitation for free individuals rather than a tool in the hands of others.

Sixty years on, the *Manifesto* is still extraordinary in its far-sightedness and in the clarity with which it anticipates many of the problems facing us and the world we live in today. We are also struck by the force of the tones used to outline this world of ours, they are the tones of the *spoken word*. Despite the fact that the text is written, we are struck by the force that echoes orality, the energy of the *voice*. Because this *Manifesto* – unlike Marx and Engels' more famous document of 1848, also written on an island, and, according to historians, a

source of inspiration for the Italian document – brings with it the energy of ‘thinking together’; it brings us the product of the common project of the three great intellectuals who wrote it but it also brings us the different tones of voice.

For the scholar of political culture, and inter-cultural relations in general, some of the issues raised by the *Ventotene Manifesto* are particularly thought-provoking. While underlying the courage of Great Britain during the war, the text does not forget the relevance of the Irish question nor the issue of defending minorities; it anticipates the question of Indian independence and reflects on the failure of the great colonial endeavours. And, starting with the blow struck by the racial laws, introduced in Italy by the Fascists in 1938, it touches on the folly of racism and desire for dominance implicit in imperialism. It draws a model of globalization, in the true sense of the word, that is to say with the world viewed as the heritage of all human beings: “Due to global economic interdependence, the living space needed by any people wanting to maintain a living standard in line with modern civilization is now the entire world”.

In making this text available to a Gaelic speaking audience, this translation has a twofold objective. The first, as is always the case with chronologically distant texts, is that of bringing it closer to the contemporary reader, who speaks a different language and inhabits a different culture, preserving its readability: the text clearly uses archaic vocabulary and also has a rather formal register, with many examples of metaphorical language. The second objective of the translation is to adapt the complex Italian in which it is written, with its many long subordinate clauses, to a language such as Gaelic, not yet one of the official languages of European Union, but one that is currently being used by the European Court of Justice.

This first Gaelic translation of the *Ventotene Manifesto* is also a sign of the increasing interest in this text and the message it conveys and it aims at bringing the *Manifesto* to a wide audience of readers. The translation is the product of an institutional initiative. The Lazio Region has adopted the *Ventotene Manifesto* as part of its Statute and is promoting, together with the University of Rome “La Sapienza”, the translation of the text into all the languages of the European Union as well as into Gaelic. One hundred years on from the birth of Altiero Spinelli, the man who inspired it, the *Manifesto* takes on a leading role in our institutions and universities, in history books but also in literary anthologies. We read and study it today not only for its political and civil content, but also as a literary and human document of exceptional importance.